

Kunnen we sturen op een duurzame plattelandsontwikkeling?

Jennie van der Kolk en Oene Oenema

Op 18 april jl. is in Wageningen een debat georganiseerd rond het thema "How to manage changes in rural areas?" Vooral de rollen van actoren in sturings- en veranderingsprocessen werden belicht. De onderliggende vraag daarbij was hoe het beste gestuurd kan worden op ontwikkeling naar een duurzame landbouw en duurzaam platteland.

Professor Vaclav Smil (University of Manitoba, Canada) besprak de problematiek vanuit een mondiaal perspectief. De agrarische sector en verwerkende industrie is in toenemende mate afhankelijk van fossiele energie. Smil schetste een tamelijk somber beeld over de toekomst, dat vooral ook bepaald wordt door onze consumptiepatronen. Er zijn mogelijkheden, maar sturing in een gewenste richting is lastig in een democratische wereld. Hij noemde de rol van dictators en van grote crisissen in maatschappelijke wendingen.

In onze samenleving wordt 'landbouw' veelal als activiteit gezien, die een aparte behandeling en ondersteuning van overheden behoeft. Volgens Krijn Poppe (Landbouw-Economisch Instituut), zou landbouw veel meer als een 'normale' economische activiteit moeten worden beschouwd. Poppe schetste de veranderingen in organisatiestructuren en de rol van de markt in sturing en vermindering van transactiekosten.

Rol actoren

Jan van Tatenhove (Universiteit van Amsterdam) en Ina Horlings (Telos, Universiteit van Tilburg) gingen in op de terugtrekkende overheid en bestuurlijke hervormingen en op de onzekerheden en uitdagingen die dat met zich meebrengt voor het platteland. Ze benadrukten dat die veranderingen niet volgens een uniform, eendimensionaal patroon zich voltrekken, maar veelzijdig zijn en dat veel actoren daarbij een rol spelen. Netwerken en vooral vitale coalities zijn daarbij heel belangrijk voor de plattelandsontwikkeling.

Madeleine van Mansfeld (Alterra) benadrukte het belang van krachtenbundeling en dialoog

op regionaal niveau, aan de hand van de case 'Regiodialoog Noord-Limburg'. Dialoog als transitie management, waarbij inspirerend leiderschap, interactief, draagvlak, innovatie en ontwerp, en social learning belangrijke kernwoorden zijn. De Regiodialoog heeft tot verschillende innovaties en initiatieven geleid in Noord-Limburg. De Regiodialoog moet gezien worden als een gestructureerd maar continu proces, met begin- en eindfase, dat in enkele jaren wordt doorlopen, en daarna weer opnieuw start.

Beperkte sturing

Het geplande debat aan het einde van de lezingen mondde uit in een boeiende discussie

onder leiding van Peter Smeets (Alterra). De complexiteit van de veranderingen en de problematiek werden verder in beeld gebracht en die was overweldigend. Een duidelijke conclusie over hoe veranderingen in een gewenste richting gestuurd kunnen worden was daardoor lastig te formuleren. Feit blijft dat het aantal sturingsinstrumenten beperkt is; het komt uiteindelijk neer op communiceren, verleiden, prikkelen en/of dwingen.

Het Debat "How to manage changes in rural areas?" werd georganiseerd door de WOT Natuur & Milieu in het kader van het programma Milieuplanbureau functie.

Natuurbalans 2005 in concept gereed

Rijk van Oostenbrugge

Elk jaar verschijnt kort voor Prinsjesdag de Natuurbalans, een product van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP). Ook dit jaar zal dat het geval zijn. Zowel op de locatie Bilthoven als op de locatie Wageningen werken medewerkers van het MNP aan de verschillende onderwerpen. Door vanuit deze locaties te werken zijn de kennisbronnen van zowel RIVM als Wageningen UR dicht bij de hand.

Het thema van deze Natuurbalans is 'geldstromen'. Gekoppeld aan dit thema zal de Natuurbalans 2005 ingaan op de veranderingen in sturing die het gevolg zijn van de Nota Ruimte en de Agenda Vitaal Platteland. Daarbij besteden we ook aandacht aan de invoering van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) en de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening.

Bijzondere aandacht in de Natuurbalans 2005 krijgt het onderwerp landschap en ruimtegebruik, vooral het beleid voor de Nationale Landschappen. Ook het beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur en de Vogel- en Habitatrichtlijnen zal uitgebreid aan bod komen.

Voor de Natuurbalans wordt dankbaar gebruik gemaakt van onderzoeksresultaten van Wageningen UR. Het gaat daarbij niet alleen om ecologische informatie en landschapskundig onderzoek, maar ook om economisch en bestuurskundig onderzoek.